

«АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

КЕМСІТУШІЛІК ЖӘНЕ ҚУДАЛАУМЕН КҮРЕС САЯСАТЫ

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1. «Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті» КЕАҚ (бұдан әрі – «Университет») ой еркіндігі мен сөз бостандығы қағидаттарын ұстанады.
- 1.2. Университет өзінің білім беру миссиясының маңызды бөлігі ретінде ашық пікірталасты, даулы мәселелерді терең қарастыруды және терең зерттеуді қолдайды.
- 1.3. Университеттің кемсітушілікке және қудалауға қарсы саясаты (бұдан әрі – «Саясат») бұл принциптерді шектемейді. Университет бұл саясатты өзінің негізгі мақсаттарына қайшы келетін мақсаттарда пайдалануды айыптайды. Осы саясатты бұзатын әрекеттер, атап айтқанда, кемсіту, қудалау және аңдуды академиялық еркіндікпен ақтауға болмайды және университет құндылықтарына қайшы келеді.
- 1.4. Университеттің әрбір қызметкері мен студенті басқалардың құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеуге, кемсітушілік пен қудалаудың кез келген түрінен аулақ болуға міндеттенеді. Оқу процесінің барлық қатысушылары бейтараптық пен зорлық-зомбылықсыз қауіпсіз, инклюзивті және құрметті ортаны құруға үлес қосады деп күтілуде.
- 1.5. Университет гендерлік кемсітушіліктің кез келген түрін болдырмай, оқу процесінде және жұмыс орнында әйелдерге тең құқықтар мен мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге ұмтылады.
- 1.6. Университет трансгендерлік қызметкерлер мен студенттердің кемсітушілік пен қудалаудан қорғалуын қамтамасыз етеді және олардың оқу үдерісіне толық қатысуын ынталандыратын инклюзивті ортаны қамтамасыз етеді.
- 1.7. Университет кемсітушілік немесе қудалау туралы хабарлаған тұлғаларды репрессиялардан және білім алу немесе жұмысқа орналасу тұрғысынан жағымсыз салдардан қорғауға кепілдік береді.
- 1.8. Университет жұмыс орнындағы кемсітушілікті, оның ішінде дініне, жыныстық бағдарына, жынысына, жасына және басқа да белгілеріне байланысты кемсітуді қатаң айыптайды және оның алдын алу және жою шараларын қабылдайды.
- 1.9. Университет қызметті үшінші тұлғаларға беру кезінде қызметкерлердің құқықтарының, соның ішінде кемсітушіліктен қорғау құқықтарының сақталуын қамтамасыз етеді.
- 1.10. Университет студенттерді теңдік қағидаттары негізінде және оң кемсітушілік қабылдау саясаты қолданылған жағдайда қабылдайды, бұл ақпарат қолжетімді болып, егжей-тегжейлі түсіндіріледі және көпшілікке жарияланады.
- 1.11. Университет кемсітушілік пен қудалаудың кез келген түрін үзілді-кесілді айыптайды, мұндай көріністерден алшақ атмосфераны қалыптастырады және олардың алдын алу мен жоюдың тиісті тетіктерін ұсынады.

2. НЕГІЗГІ ҰҒЫМДАР

Осы Саясатта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

- 1) Университет – Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті.
- 2) Кемсіту – адамға немесе адамдар тобына жынысы, жасы, нәсілі, ұлты, діні, әлеуметтік жағдайы, мүгедектігі немесе басқа да белгілер сияқты белгілі бір белгілерге негізделген әділетсіз немесе бейтарап қарым-қатынас. Ол өмірдің әртүрлі салаларында, соның ішінде жұмыспен қамту, білім беру, денсаулық сақтау және ресурстарға қолжетімділікте көрінуі мүмкін.
- 3) Кудалау – ынғайсыздықты, қорлауды немесе қорқытуды тудыратын адамға бағытталған қажетсіз мінез-құлық. Ол әртүрлі формаларда көрінуі мүмкін, соның ішінде:
Сексуалдық кудалау – орынсыз пікірлер, қажетсіз жанасулар, интимдік сипаттағы ұсыныстар.
Психологиялық кудалау (моббинг) – қорлау, қорқыту, тіл тигізу.
Кудалау (харассмент) – обсессивті назар, қадағалау, қорқыту.
Кудалау жұмыс орнында, оқу орындарында, қоғамдық орындарда және желіде болуы мүмкін. Көптеген елдерде олар заңмен реттеледі және әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке әкелуі мүмкін.
- 4) Тәртіптік комиссия – қызметтік тергеу нәтижелерін қарау және тәртіптік теріс қылықтарға қатысты фактілерді талдау үшін университетте құрылған тұрақты жұмыс істейтін алқалы орган. Оның мақсаты – жіберілген бұзушылықтың мән-жайын жан-жақты, толық және объективті анықтауды қамтамасыз ету және бірінші басшыға тәртіптік жаза қолдану туралы ұсыныс енгізу. Комиссия университет қызметкерлерінің тақ санынан тұрады, олардың әрқайсысының дауыс беру құқығы тең.
- 4) Оқиға – кемсіту мен кудалауға байланысты кез келген жағдайлар мен оқиғалар.
- 5) Шағымданушы – Университетке кез келген сипаттағы кудалау немесе кемсіту фактілері туралы хабарлаған тұлға.
- 6) Жәбірленуші – кемсітуге немесе қандай да бір сипаттағы кудалауға ұшыраған адам.
- 7) Хабарлаушы – кемсітушілік немесе кез келген сипаттағы кудалау оқиғасы туралы хабарлаған адам.
- 8) Лауазымды тұлғалар – Директорлар кеңесінің мүшелері, Университет Басқармасының мүшелері.

3. САЯСАТТЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- 3.1. Бұл құжаттың мақсаты – Университетте кемсітушілік пен кудалаусыз қауіпсіз және инклюзивті ортаны құру. Білім беру процесінің барлық қатысушыларының теңдігі мен құрметін қамтамасыз етуге ұмтылу.
- 3.2. Негізгі міндеттер – кемсітушілік пен кудалау жағдайларының алдын алу және анықтау, сондай-ақ зардап шеккендерге тиімді қолдау көрсету. Университеттің барлық мүшелері Саясатта қарастырылған құқықтар мен шаралар туралы хабардар болуын қамтамасыз ету маңызды.

4. ҚОЛДАНУ АЯСЫ

- 4.1. Осы Саясат «Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті» КЕАҚ барлық қызметкерлері мен студенттеріне қолданылады. Ол университеттің барлық аумағында, оның ішінде оның бөлімшелерін, филиалдарын және университет атынан жүзеге асырылатын басқа да білім беру, ғылыми және мәдени бастамаларды қамтиды.
- 4.2. Саясат университет өмірінің барлық аспектілеріне, соның ішінде, қабылдау процесіне, оқуға, жұмысқа орналасуға, академиялық және ғылыми қызметке, сондай-ақ сыртқы ұйымдармен және серіктестермен қарым-қатынасқа қатысты.
- 4.3. Саясат университеттегі өзара әрекеттестік пен коммуникацияның барлық түрлерін, оның ішінде жеке және виртуалды кеңістіктерді, сондай-ақ университет

ұйымдастыратын әлеуметтік, мәдени және білім беру іс-шараларына қатысты іс-шараларды қамтиды.

4.4. Саясат сонымен қатар оқу және жұмыс топтарында, бөлімдерде, академиялық конференцияларда, дәрістерде, семинарларда, ғылыми зерттеулер мен үйірмелерде, спорттық іс-шаралар және студенттік ұйымдар сияқты сабақтан тыс іс-шараларда орын алатын ресми және бейресми өзара әрекеттесудің барлық түрлеріне қолданылады.

4.5. Ол университетте оқу және жұмыс істеу процесінде қолданылатын электрондық поштаны, әлеуметтік медианы және басқа онлайн және офлайн платформаларды қоса алғанда, коммуникацияның барлық түрлерін қамтиды.

5. НЕГІЗГІ ПРИНЦИПТЕР

5.1. Жынысына, нәсіліне, этникалық тегіне, діни және саяси нанымына, жыныстық бағдарына, жасына, денсаулық жағдайына, әлеуметтік-экономикалық жағдайына немесе басқа да жеке ерекшеліктеріне қарамастан Университеттің барлық қызметкерлері, студенттері және білім беру процесінің басқа да қатысушылары тең құқықтар мен мүмкіндіктерге ие. Университет өз қызметінің барлық аспектілерінде теңдік пен кемсітушілікке жол бермеуді қамтамасыз етуге ұмтылады.

5.2. Университет білім беру процесінің әрбір қатысушысы өзінің жеке ерекшеліктеріне қарамастан өзін құнды және маңызды сезінетін инклюзивті ортаны құруға ұмтылады. Бұл мәдени, әлеуметтік және академиялық әртүрлілікті белсенді түрде ынталандыруды және толық қатысуға кез келген кедергілерді жоюды қамтиды.

5.3. Университет өзара сыйластық, сенім және ашықтық атмосферасын қалыптастыра отырып, әрбір адамның қадір-қасиетін таниды және құрметтейді. Білім беру процесінің барлық қатысушылары зорлық-зомбылықтың, қудалаудың және қорлаудың кез келген түрлеріне жол бермей, басқа адамдардың құқықтары мен жеке шекараларын құрметтеуге тиіс.

5.4. Университет қудалаудың, зорлық-зомбылықтың және аңдыудың кез келген түрінен алшақ қауіпсіз орта құруға ұмтылады. Мұндай әрекеттер анықталса, университет зардап шеккендерді қорғау және одан әрі құқық бұзушылықтардың алдын алу шараларын қабылдауға міндеттенеді.

5.5. Әлеуметтік және жастар саясаты жөніндегі департаменті әртүрлі әлеуметтік топтар арасында кемсітушілік әрекеттер мен қудалау әрекеттеріне жол бермеу туралы ақпараттандыруды арттыруға және түсіністікті дамытуға бағытталған ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізеді.

6. ӨТІНІМДЕРДІ БЕРУ ТӘРТІБІ

6.1. Университеттің барлық қызметкерлері, студенттері және оқу процесінің басқа да қатысушылары Басқарма мүшесі – Әлеуметтік даму жөніндегі проректордың атына университетке ресми үндеу жібере алады.

Үндеуде келесі ақпарат болуы керек:

6.1.1. Осы құжатта тыйым салынған әрекеттерді жасады деп болжанатын тұлғаның немесе тұлғалардың Т.А.Ә., құрылымдық бөлімшесі және лауазымы;

6.1.2. Үндеудің сипаттамасы, күні, орны және куәлардың толық аты-жөні (бар болса);

6.1.3. Дәл сол немесе осыған ұқсас қудалау объектісі болуы мүмкін басқа адамдардың аты-жөні;

6.1.4. Өтініш беруші/Ақпарат беруші үндеуге қатысты деп санайтын кез келген басқа ақпарат.

6.2. Осы құжатпен тыйым салынған әрекеттерден зардап шеккен тұлғаларға оқиға болған күннен бастап күнтізбелік үш күннен кешіктірмей шағымдану ұсынылады.

7. ӨТІНІШТЕРДІ ҚАРАУ ЖӘНЕ ТЕРГЕУ ТӘРТІБІ

7.1. Кемсітушілік және/немесе қудалау мәселелері бойынша өтініштерді Басқарма мүшесі – Әлеуметтік даму жөніндегі проректордың нұсқауы бойынша құрылымдық бөлімше қарайды.

7.2. Үндеуді қарайтын университеттің лауазымды тұлғасы міндетті:

7.2.1. Осы Саясат пен тергеу процедурасының барлық қатысушы тараптарға түсіндірілуін қамтамасыз ету;

7.2.2. Кемсітушілік және қудалау туралы шағымдарды қарастырудың бейресми тәсілдерінің мүмкіндігін қамтамасыз ету (әңгімелесу, кеңес беру);

7.2.3. Ішкі тексеру жүргізілетінін немесе тексеруді аяқтау үшін үшінші тараптың тартылатынын шешу.

7.2.4. Қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық туралы күдік болса, жәбірленушіге құқық қорғау органдарына арыз жазуды ұсыну.

7.3. Тәртіптік комиссия (бұдан әрі – Комиссия) қызметтік тергеу нәтижелерін қарастырады және қолданыстағы заңнамаға сәйкес кемсітушілік және қудалау белгілері бойынша тәртіптік теріс қылыққа қатысты фактілерді тергейді.

7.4 Комиссия Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес келесі шешімдерді қабылдайды:

7.4.1. құқық бұзушыға арызданушымен әңгімелесу барысында жәбірленушіден/өтініш берушіден көшірім сұрауды ұсынады;

7.4.2. Университеттің тиісті бөлімшесіне кемсітушілік пен қудалаудың алдын алу және күресу бойынша жұмыс жүргізуді ұсынады;

7.4.3. кемсіту және қудалау жағдайларына сәйкес қызметтік тергеу нәтижелері бойынша шешім қабылданады.

7.5. Шағымдар бойынша шешімдер қабылдау кезінде Комиссия мыналарды ескеруі тиіс:

Қарастырау кезінде расталған әрекеттер көлемі;

- жәбірленушіге келтірілген моральдық және материалдық залал;
- құқық бұзушыға қатысты басқа да осыған ұқсас шағымдардың, оның ішінде жасырын арыздардың болуы;
- айғақтар (мысалы, куәлардың сенімді растауы, аудио/бейне/фотоматериалдар, хат алмасу және т.б.).

7.6. Отырыс соңында Комиссия өз шешімін Университет басшылығына ұсынады.

7.7. Тараптардың бірі Комиссияның шешімімен келіспеген жағдайда, оларға сотқа жүгіну құқығы ескертіледі.

7.8. Қызметтік тергеп-тексеру нәтижелерімен және Комиссияның шешімімен расталған жалған шағым түскен жағдайда, хабарлаушы/өтініш беруші Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапты болады.

8. ҚҰПИЯЛЫЛЫҚ

8.1. Өтініштер, хабарламалар және қызметтік тексерулер толық құпиялылық режимінде жүзеге асырылады. Ақпарат тек ресми қажеттілік негізінде және Университеттің ішкі ережелерінің талаптарына сәйкес ашылады.